

Letterkundig Museum eert dubbeltalent van Groninger

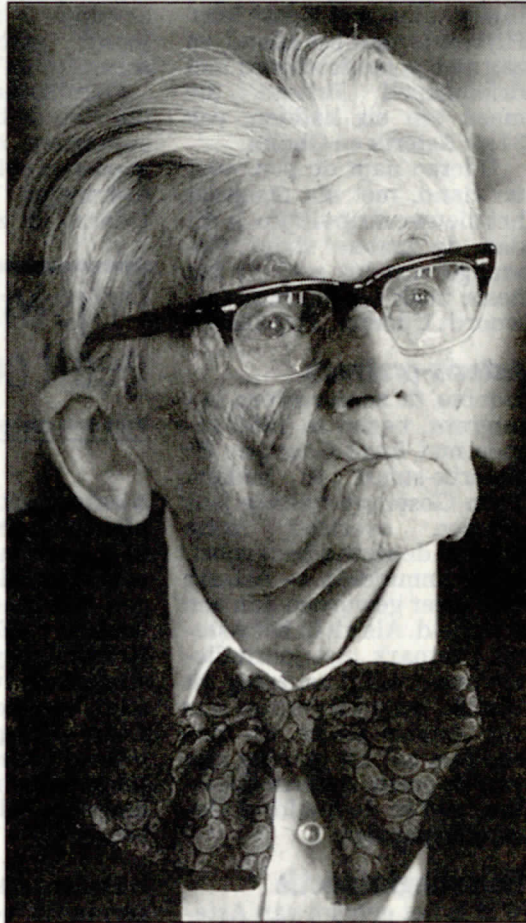
Droomdichter De Vries

De stad Groningen herdenkt groots dat honderd jaar geleden de dichter en beeldend kunstenaar Hendrik de Vries aldaar werd geboren. Het Groninger Museum wijdt een expositie aan het beeldende werk en de poëzie van dubbeltalent Hendrik de Vries. Diverse publicaties zijn en worden nog gepresenteerd. En aan beeldend kunstenaar/schrijver Jan Wolkers is in Groningen de Hendrik de Vries-prijs uitgereikt.

In het Letterkundig Museum in Den Haag is een expositie te zien gewijd aan het leven en werk van Hendrik de Vries onder de titel *Stuntvlucht: Vrille, feuille, morte, salto's*. Een speels vormgegeven tentoonstelling, waarin de 'De Vries-kleuren' rood en zwart sfeerbepalend zijn verwerkt. Bij de opening werd tevens een biografische schets van Hendrik de Vries-specialist Jan van der Vegt gepresenteerd.

Door **Karin de Graaff**

De Vries geldt als een veelzijdig kunstenaar, want behalve als dichter heeft hij ook naam gemaakt als kunstcriticus en lid van de Groninger Kunstkring De Ploeg, die in zijn schilderkunst beïnvloed is door het Duitse

▲ Het werk en het leven van Hendrik de Vries staat momenteel volop in de belangstelling.

Foto: Archief

expressionisme. Naast handschriften en edities van dichtbundels bevinden zich in het Letterkundig Museum brieven, kritieken en vertalingen. De tentoonstelling geeft een interessant beeld van de manier waarop De Vries zijn literaire drijfveren heeft verwezenlijkt als dichter, criticus en medewerker van literaire tijdschriften, maar ook is er plaats ingeruimd voor zijn leven als beeldend kunstenaar.

Naast aquarellen van de dichter-schilder zelf zijn er dertig portretten van De Vries te bewonderen, die door collega's van de Ploeg

zijn gemaakt. Wim Koops schreef op basis van die portretten een kleine catalogus bij de Haagse tentoonstelling.

Aanzet

In 1918 debuteerde Hendrik de Vries bij het literaire blad 'Het Getij'. Het tijdschrift had in die tijd geen duidelijk program, maar zou wel de aanzet vormen tot de oprichting van 'De Vrije Bladen', waarin schrijvers als Slauerhoff en Marsman een eigen expressionistische levensvisie ontwikkelden, gericht tegen de dromerige romantiek en wijsgerige sentimentaliteit van voorgaande generaties dichters. Zij wilden uiting geven aan een fel-persoonlijke levensdrift.

De eerste expressionistische verzen van De Vries zijn verzameld in de bundel *Vlamrood*. Het ouderwetse taalgebruik van De Vries ontlokte de schrijver Slauerhoff in 1931 in een recensie in *De Arnhemsche Courant* de vraag: 'Waar hoort iemand, die nu eens zoo ultra-modern is dat hij de Duitse expressionisten de loef afsteekt en dan weer sterk aan *Bilderdijsk* doet denken?'

De Vries zelf karakteriseerde zijn poëzie als magisch. Inspiratie voor zijn 'droomgedichten' putte hij uit sprookjes, oude volksverhalen en zijn grote liefde voor Spanje. Hendrik de Vries ontpopt zich in zijn gedichten als een hartstochtelijk poëet, die griezel-sprookjes met dromen verweeft en sensualiteit met gevaar verbindt. Een hoogtepunt in deze thematiek vormt de bundel *De Tovertuin* (1946).

Beklemming

De ontwikkeling van zijn schilderkunst verliep volgens dezelfde lijn; geen grootse lijnen en heldere kleuren, eerder de angstaanjagende beklemming van spookachtige landschappen waarin demonisch wezens en sensuele jonge vrouwen figureren. Rond 1950 bereikte het dichterschap van De Vries een nieuwe fase: de bezinning op het eigen leven. Hij schreef een berijmde autobiografie, *Levensroman*, waarin hij de grondslag van zijn werk en leven probeerde te verwoorden. In 1973 kreeg Hendrik de Vries de P.C. Hooftprijs voor zijn gehele oeuvre.

De tentoonstelling in het Letterkundig Museum, Prinses Irenepad 10 in Den Haag, is te zien t/m 2 februari 1997.

DEP 11-10-96